

Four small decorative icons: a wavy line, a semi-circle, a plus sign, and an upward-pointing triangle.

Hyvä hankesuunnitelma rahoitushakemuksen pohjana

Hanna Arola
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

Laskuojat kuntoon –kurssi
12.10.2021

Ongelmien tunnistaminen

- Mikä kohdevesistössä on vikana?
 - Onko kyse todellisesta ihmisen aiheuttamasta tilan heikentymisestä?
 - Vai luontaisesta sukkessiosta?
 - Esim. sinileväkukinnat eivät ole ongelma vaan oire ja todellinen ongelma on muualla!
- Onko kohdevesistöä tutkittu?
- Onko sille tehty ekologista luokittelua?
- Voidaanko vesistön nykytila määritellä?
- Onko olemassa pitkänajan aineistoa muutosten tarkastelemiseksi?
- Mitä valuma-alueella on tehty viimeisen 100 vuoden aikana?
- Vasta kun ongelmat ja niiden syyt tunnetaan hyvin, voidaan arvioida kunnostamisen edellytyksiä ja tavoitteita!

Tavoitteenasettelu

Mitä kunnostuksella halutaan saavuttaa?

- Onko se tietty ravinnetaso?
- Veden kirkastuminen?
- Levähaittojen vähentäminen?
- Peruslähtökohta: hyvä ekologinen tila

Ovatko tavoitteet realistisia?

- Huomioitava kohdevesistön luontaiset ominaispiirteet!
- Runsasravinteisesta järvestä ei saa karua eikä savisameasta kirkasta.

Tavoitteet määrittelevät tarpeellisten toimenpiteiden määrän

- Tietyn fosforipitoisuustason saavuttamiseksi on vähennettävä fosforikuormitusta tietty määrä.

Kunnostuksen periaatteet

- Vesistö on valuma-alueensa peili
 - Jos vesistön tilaa korjataan, pitää toimia valuma-alueella
 - Hoidetaan syytä, ei oiretta (oire = esim. sinileväkukinta, syy = muualla)
- Valuma-alueen ongelmakohdat ensin kuntoon
 1. Maankäyttömenetelmät sellaisiksi, että ravinteet ja maaines pysyvät siellä missä niitä tarvitaan – järvessä niistä ei ole enää metsän- ja pellonomistajalle hyötyä!
 2. Vesienpuhdistusrakenteiden rakentaminen sinne, missä niistä on todellista hyötyä ja vain jos kohtaa 1 ei voida toteuttaa riittävällä volyyymilla.
- Vasta sitten on kohdevesistön vuoro
- Tavoitteena pysyvät/pitkäaikaiset vaikutukset, ei tekohengitystä

Kuka toimii työrukkasena?

- Harvoin on tilanne, jossa löytyy selkeä taho, joka on toiminnallaan pilannut vesistön, ja jolle viranomainen voi asettaa velvoitteen vesistön tilan parannustoimista
- Viranomainen (ELY) ei toteuta kunnostuksia, ainoastaan aktivoi eri tahoja ja rahoittaa hankkeita
- Paikallisten asukkaiden aktiivisuus ratkaisevaa!
 - Mutta: yksityinen henkilö ei voi toteuttaa hankkeita → **tarvitaan yhdistys!**

Miten toiminta lähtee käyntiin?

- Perustakaa vesistön hoito- tai suojeluyhdistys, jos ei ole mahdollista toimia esimerkiksi kyläyhdistyksen tai muun olemassa olevan paikallisyhdistyksen kautta
- Hae rahoitusta vesistön nykytilan ja ongelmien selvittämiseksi, asiantuntijat avuksi!
 - Sekä kohdevesistö, että sen valuma-alue!
 - Toimii pohjana kunnostussuunnittelulle
- Kun ongelmat ovat selvillä, siirry tavoitteenasetteluun (muista realismi!)
- Hae rahaa kunnostussuunnitteluun
- Suurissa/laajoissa kohteissa aloitus yleistasoisella suunnittelulla, josta siirytään tarkesuunnitteluun sen mukaan, mitä halutaan ja on mahdollista toteuttaa.

Suunnitelmista toteutukseen

- Yleistasolla olevien suunnitelmien pitemmälle vienti vaatii yhteistyötä maanomistajien kanssa, eli maanomistajien kontaktointi viimeistään tässä vaiheessa – mieluummin jo hankkeen alussa!
- Viedään suunnitelmia pitemmälle vain sellaisilla kohteilla, jotka saavat maanomistajien hyväksynnän (mielellään kirjallisesti)
- Suunnitelmien jälkeen tarvittavien lupien hankinta:
 - Laaja-alaiset ruoppaukset/vesikasvillisuuden poisto
 - Kemialliset käsittelyt
 - Vesirakenteet tietyissä tapauksissa (vesistöt)
- Ilmoitus alueelliseen ELY-keskukseen ja kuntaan viimeistään 30 vrk ennen toimien aloittamista

Miten vältyn ongelmilta?

- Vältä syyttelyä, tee mieluummin yhteistyötä!
- Älkää toimiko yksin kaikessa hiljaisuudessa – ottakaa kaikki asianosaiset mukaan jo alkuvaiheessa (maanomistajat, yritykset, muut paikallistoimijat, viljelijät, ranta-asukkaat, jne.)
 - Tiedotus
 - Paikallinen yhteistyöverkosto
- Joskus joidenkin keskeisten tahojen mukaan saanti vaatii vuosien työn – mutta maltti ja reilu yhteishenki kannattaa!
- Yhdistyksen jäsenistön kesken avoin keskustelu – välttytte ristiriidoilta

Hankesuunnittelun aikataulu

- Hyvissä ajoin hahmottelemaan mahdollisia toimenpiteitä
 - Tarvittaessa yhteyttä asiantuntijaan
 - Jo tässä vaiheessa voi myös keskustella rahoittajan kanssa hankeideoista
- Hanketta kannattaa hahmotella myös sopivan hankebudjetin kautta
 - Omarahoituksen järjestäminen
- Mahdolliset lausunnot viranomaisilta
- Yhdistyslain mukaisten asioiden hoitaminen ajoissa
- Hankesuunnitelman laadinta
- Tutustuminen hakulomakkeeseen
- Hakemuksen jättäminen viimeistään määräpäivänä
- Tarvittavat ilmoitukset kannattaa tehdä heti, kun niihin tarvittavat tiedot on koossa

Mistä rahaa? Kuka auttaa?

- Rahoituslähde riippuu kunnostushankkeen luonteesta
- Esimerkkejä rahoituskanavista:
 - Leader
 - Kunnalliset avustukset (pieniin hankkeisiin), tutkimusrahoitus, osakaskunta, sponsorit, yhdistyksen jäsenmaksut, tapahtumat ja tempaukset
 - ELY-keskuksen Y-puolen avustukset (usein 50 % tuki kokonaisbudjetista)
- Rahoittajat neuvovat asioissa eteenpäin
- Apua saa myös KVYY:ltä
- Liitytkää valtakunnalliseen vesistökuunnostusverkostoon tai alueelliseen vesistökuunnostajien verkostoon – saatte vertaistukea ja neuvoja muilta yhdistyksiltä!
 - <https://www.ymparisto.fi/vesistokunnostusverkosto>
 - <https://vesienhoito.kvvy.fi/>

Yhteenveto kunnostusprosessista

Kunnostustarpeen havaitseminen

Päätös kunnostuksen aloittamisesta ja järjestäytyminen

Perustietojen kerääminen ja yleiskunnostussuunnitelma

Toteutettavien kunnostustoimien valinta ja rahoitus

Valittujen toimien tarkempi suunnittelu ja lupahakemukset

Toimien toteuttaminen

Hoito, seuranta ja ylläpito

Ympäristövastuuta yhdessä- Ole mukana työssämme

kvvy

Ota yhteyttä: Hanna Arola
Sähköposti: etunimi.sukunimi@kvvy.fi

KVVY-Tampere

Patamäenkatu 24
33101 Tampere
puh. 03 2461 111

KVVY-Botnialab

Yliopistonranta 1
65200 Vaasa
Puh. 06 312 0020

KVVY-Jyväskylä

Appiukontie 14
40530 Jyväskylä
puh. 03 246 1267

KVVY-Porilab

Tiedepuisto 4
A-rakennus, 3. kerros
28600 Pori
puh. 03 2461 277

KVVY-Raumalab

Lensunkatu 9
26100 Rauma
puh. 03 2461 276

KVVY-Tavastlab

Visamäentie 33
Visatalo
13100 Hämeenlinna
puh. 03 2461 233

KVVY-Sastalab

Tampereentie 7 A,
38200 Sastamala
puh. 03 2461 275

Asiakaspalvelun ollessa suljettuna, päivystys puh. 03 246 1299.

kvvy.fi